

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาปัจจัยจูงใจในการทำงานของผู้แทนยาในภาคเหนือ มีระเบียบวิธีการศึกษา ดังนี้

3.1 ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาถึงปัจจัยจูงใจในการทำงานของผู้แทนยาในภาคเหนือซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจ 2 กลุ่มตามทฤษฎีสองปัจจัย (The Two-Factors Theory of Motivation) ของเฟรดเดอริก เฮอร์สเบอร์ก (นวรรตน์ ชูเวทย์, 2550) แบ่งเป็นปัจจัยด้านต่างๆ ได้แก่

3.1.1 ปัจจัยบำรุงรักษาจิตใจ (Maintenance Factors) หรือปัจจัยสุขอนามัย (Hygiene factor) จะเป็นการวัดระดับความพึงพอใจ โดยแบ่งปัจจัยออกเป็น 7 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ด้านนโยบายและการบริหารของหน่วยงาน
- 2) ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน
- 3) ด้านความมั่นคงในการทำงาน
- 4) ด้านค่าตอบแทน
- 5) ด้านสวัสดิการ
- 6) ด้านสถานภาพการทำงาน
- 7) ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว

3.1.2 ปัจจัยจูงใจที่เป็นตัวกระตุ้นในการทำงาน (Motivation Factors) ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นในการทำงานให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จะเป็นการวัดระดับการจูงใจ โดยแบ่งปัจจัยออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ด้านความสำเร็จของงาน
- 2) ด้านการยอมรับนับถือ
- 3) ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ
- 4) ด้านความรับผิดชอบ
- 5) ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

3.2 ขอบเขตประชากรขนาดตัวอย่าง และวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง

3.2.1 ขอบเขตประชากร

ประชากรของการศึกษานี้ คือ ผู้แทนยา ซึ่งทำงานในบริษัทเอกชน และมีเขตรับผิดชอบในพื้นที่ภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน พะเยา แพร่ น่าน อุตรดิตถ์ ตาก สุโขทัย กำแพงเพชร พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ พิจิตร นครสวรรค์ และอุทัยธานี ผู้แทนยาอาจจะรับผิดชอบเพียงจังหวัดเดียวหรือหลายจังหวัดก็ได้

3.2.2 ขนาดตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง

เนื่องจากจำนวนผู้แทนยาอยู่กลยุทธการแข่งขันทางการตลาดของบริษัทยาแต่ละแห่ง จึงมีการปกปิดจำนวนผู้แทนยาทำให้ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนของผู้ทำอาชีพผู้แทนยาในภาคเหนือ ดังนั้นการศึกษานี้ผู้ศึกษาจึงกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างกรณีไม่ทราบจำนวนประชากร โดยวิธีการ Estimating Sample Size for Questions Involving Means (Zikmund et al, 2013: 432-433) โดยมีสูตรคือ

$$n = (ZS/E)^2$$

โดย

Z = ค่าปกติมาตรฐานที่สอดคล้องกับความเชื่อมั่น ในการศึกษานี้ใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 (Z = 1.96)

S = ค่าประมาณส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร โดยใช้ Rule of Thumb ซึ่งมีค่าเท่ากับค่าพิสัยของช่วงสเกลการวัดหารด้วย 6 โดยในการศึกษานี้ค่าประมาณส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรเท่ากับ 0.67 (มาจากสเกลการวัด 1-5)

E = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้สูงสุด เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนของผู้แทนยาในภาคเหนือ แต่จากข้อมูลจำนวนบริษัทยา (MIMS Thailand 2013 : Online: 1) มีบริษัทยาอยู่ประมาณ 679 บริษัท จึงน่าจะมีจำนวนผู้แทนยาในภาคเหนือประมาณ 600-700 คนซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่มีขนาดเล็ก ในการใช้กลุ่มประชากรที่มีขนาดเล็กจะทำให้มีโอกาสเกิดความคลาดเคลื่อนได้มาก จึงกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้สูงสุด เท่ากับ 0.10

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{(1.96 \times 0.67)^2}{(0.1)^2}$$

$$n = 172.45$$

จากการคำนวณได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคือ 172.45 คน ผู้ศึกษาจึงทำการเก็บตัวอย่างทั้งสิ้น 200 คนเพื่อความครบถ้วนและถูกต้องของข้อมูล การเก็บตัวอย่างผู้ศึกษาจะกระจายการเก็บตัวอย่างจาก 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้แทนยาจากบริษัทยาต้นแบบ (Original Drugs) ในสัดส่วนร้อยละ 50 และกลุ่มผู้แทนยาจากบริษัทยาสามัญ (Generic Drugs) ในสัดส่วนร้อยละ 50 โดยผู้เก็บแบบสอบถามจะต้องเป็นผู้ที่ทำงานในสายงานผู้แทนยาเท่านั้น เพราะมีประสบการณ์และวิจักษณ์ในการเก็บตัวอย่างที่เป็นผู้แทนยา และจะมีการกระจายเก็บตัวอย่างจากโรงพยาบาลต่างๆทั่วทั้งภาคเหนือ ซึ่งมีการแบ่งทีมเก็บตัวอย่างเป็น 3 ทีม แต่ละทีมรับผิดชอบประมาณ 5-6 จังหวัด ทำให้สามารถกระจายการเก็บตัวอย่างได้ครอบคลุมพื้นที่ที่ศึกษาทั้งหมด

3.3 วิธีการศึกษา

3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการออกแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยสอบถามผู้แทนยาบริษัทต่างๆที่รับผิดชอบเขตภาคเหนือ จำนวน 200 คน

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาในครั้งนี้ได้ใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิคือแบบสอบถามซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาประกอบด้วย 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลในเรื่องปัจจัยบำรุงรักษาจิตใจของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลในเรื่องปัจจัยจิตใจที่เป็นตัวกระตุ้นในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุการย้ายงานของผู้แทนยาในภาคเหนือ

3.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ โดยผู้ศึกษาได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับจำนวน 200 ชุด ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามจะนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) และสถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของสองกลุ่มประชากร (T-Test) และการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยมากกว่าสองกลุ่มประชากร (One-way ANOVA) แล้วสรุปผลการศึกษานำเสนอในรูปลักษณะของการใช้ตารางประกอบดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศอายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา อายุงานในสายงานผู้แทนฯ การย้ายบริษัททำงาน ประเภทของบริษัทฯ ที่ทำงานในปัจจุบัน อายุงานในบริษัทปัจจุบัน เงินเดือน และรายได้ทั้งหมดต่อเดือน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลในเรื่องปัจจัยบำรุงรักษาจิตใจ (Maintenance Factors) โดยวัดระดับความพึงพอใจ แบ่งปัจจัยออกเป็น 7 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ด้านนโยบายและการบริหารของหน่วยงาน
- 2) ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน
- 3) ด้านความมั่นคงในการทำงาน
- 4) ด้านค่าตอบแทน
- 5) ด้านสวัสดิการ
- 6) ด้านสภาพภาพการทำงาน
- 7) ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลในเรื่องปัจจัยจูงใจที่เป็นตัวกระตุ้นในการทำงาน (Motivation Factors) โดยวัดระดับการจูงใจ แบ่งปัจจัยออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ด้านความสำเร็จของงาน
- 2) ด้านการยอมรับนับถือ
- 3) ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ
- 4) ด้านความรับผิดชอบ
- 5) ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

ผู้ศึกษาได้ออกแบบสอบถามเป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งได้กำหนด
 หลักเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับและหลักเกณฑ์การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยดังนี้
 (นราศรี ไววนิชกุล และชูศักดิ์ อุดมศรี, 2548)

หลักเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับในส่วนของปัจจัยบำรุงรักษาจิตใจในแบบสอบถาม
 ส่วนที่ 2

ระดับความพึงพอใจ คะแนน

มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

หลักเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับในส่วนของปัจจัยจูงใจที่เป็นตัวกระตุ้นในการ
 ทำงานในแบบสอบถามส่วนที่ 3

ระดับการจูงใจ คะแนน

มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

ค่าเฉลี่ยที่ได้นำมาจัดทำเป็นเกณฑ์วัดระดับ แบ่งผลตามช่วงความสำคัญ โดยแบ่งออกเป็น 5
 ช่วงเท่าๆกัน และแปรผลดังนี้

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้นที่จะแบ่ง}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนเฉลี่ยดังนี้

แบบสอบถามส่วนที่ 2

ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
1.00 - 1.80	ไม่พอใจ
1.81 - 2.60	พอใจน้อย
2.61 - 3.40	พอใจปานกลาง
3.41 - 4.20	พอใจมาก
4.21 - 5.00	พอใจมากที่สุด

แบบสอบถามส่วนที่ 3

ค่าเฉลี่ย	ระดับการจูงใจ
1.00 - 1.80	ไม่จูงใจ
1.81 - 2.60	จูงใจน้อย
2.61 - 3.40	จูงใจปานกลาง
3.41 - 4.20	จูงใจมาก
4.21 - 5.00	จูงใจมากที่สุด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved